

УДК [674:334.716]:336.22

Римар М. В., д.е.н., професор

Яворська Н. П.

Національний університет «Львівська політехніка»

РОЗВИТОК ДЕРЕВООБРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ У КОНТЕКСТІ ПРИЙНЯТТЯ ПОДАТКОВОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

Проаналізовано чинний Податковий кодекс. Оцінено зміни, що відбулись у ставках податків і зборах. Виявлено вади, недоробки та розбіжності між задекларованими і фактичними положеннями.

Ключові слова: Податковий кодекс, податок на прибуток, податок на додану вартість.

Rimar M. , Yavorska N.

DEVELOPMENT OF WOODWORKING ENTERPRISES IS IN CONTEXT OF ACCEPTANCE OF INTERNAL REVENUE CODE OF UKRAINE

Analysis of the current tax code. Reviewed changes that occurred in tax rates and fees. Detected flaws, shortcomings and discrepancies between the declared and actual positions.

Keywords: Tax Code, income tax, value added tax.

Римар М. В., Яворська Н. П.

РАЗВИТИЕ ДЕРЕВООБРАБАТЫВАЮЩИХ ПРЕДПРИЯТИЙ В КОНТЕКСТЕ ПРИНЯТИЯ НАЛОГОВОГО КОДЕКСА УКРАИНЫ

Проанализирован действующий Налоговый кодекс. Оценены изменения, которые произошли в ставках налогов и сборах. Выявлены недостатки, недоработки и разногласия между декларируемыми и фактическими положениями.

Ключевые слова: Налоговый кодекс, налог на прибыль, налог на добавленную стоимость.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Світова криза суттєво ускладнила процес наповнення бюджетів усіх рівнів. Ситуація

Римар М. В., Яворська Н. П.

примушує шукати нові інструменти у стосунках з платниками податків, значна кількість з яких, у разі бездіяльності державних органів або посиленні фіскального тиску, може спрямувати свої фінансові потоки повз державну скарбницю. Отже, прийняття нового Податкового кодексу – це позитивний і вкрай необхідний для України крок. Однак достеменно не відомо як вплине прийняття кодексу на діяльність вітчизняних підприємств, зокрема на підприємства із обробки деревини та виробництва виробів з деревини, крім меблів.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. В наш час проблемам податків присвячуються праці таких вітчизняних та зарубіжних вчених як Л. Демиденко, А. Крисоватий, М. Кучерявенко, І. Луніна, В. Мельник, О. Романенко, В. Федосов, А. Буковецьким, К. Вікселем, Дж. М. Кейнсом, Дж. С. Міллем, П. Мікеладзе, Дж. Меклі, І. Х. Озеровим, А. Соколової, М. Фрідмана та інших. Проте, дослідження проблем реформування податкової системи як наслідок прогалин діючого податкового законодавства є необхідним і своєчасним на даному етапі розвитку деревообробних підприємств.

Цілі статті. Метою цього дослідження є проаналізувати Податковий кодекс України з метою визначення змін, що відбулись у ставках податків і зборів, а також виявлення нових можливостей для розвитку деревообробних підприємств.

Викладення основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. З прийняттям Верховною Радою України Податкового кодексу, який почав діяти з 1 січня 2011 р., відбулися зміни в оподаткуванні. Ці зміни, мають як позитивний, так і негативний характер.

Найбільшим позитивом нового Податкового кодексу для деревообробних підприємств можна вважати поступове зменшення ставок податків, передусім ПДВ і податку на прибуток [5]:

- податок на додану вартість з 2014 р. буде зменшено з 20,0% до 17,0%;

- податок на прибуток:

- від 25,0% у 2010 р. до 23,0% з 01.04.2011 р.;

- від 23,0% у 2011 р. до 21,0% у 2012 р.;

- від 21,0% у 2012 р. до 19,0% у 2013 р.;

- від 19,0% у 2013 р. до 16,0% у 2014 р.

Також вводиться нульова ставка податку на прибуток – з 1 квітня 2011 р. по 1 січня 2016 р. Вона поширюватиметься на

підприємства, що створені після 1 квітня 2011 р. за винятком тих, які виникнуть шляхом реорганізації, приватизації, корпоратизації. Діючі підприємства, щорічний обсяг доходів яких за останні три роки не перевищував 3 млн грн, а кількість працівників – 20 осіб, теж можуть скористатись нульовою ставкою оподаткування. Ця ж умова поширюватиметься на колишніх платників єдиного податку, якщо обсяг їхньої виручки останнього року був не більшим 1 млн грн, а кількість співробітників – менше 50 осіб [2].

До основних переваг Податкового кодексу, ми можемо віднести таке скорочення кількості податків і зборів. Так, замість 29 загальнодержавних та 14 місцевих обов'язкових платежів, що були закріплені Законом України «Про систему оподаткування», Податковим кодексом пропонується запровадити відповідно 19 та 5 платежів. При цьому, до 2015 р. скасовано буде ще один державний та два місцевих збори, таким чином кількість державних місцевих платежів складе 18 та 3 відповідно [4].

Слід відмітити, що найбільший ажіотаж викликали ті положення кодексу, що торкались юридичних осіб, які працюють на спрощеній системі оподаткування. За даними Державної податкової служби України, з 10399 юридичних осіб, які займаються «обробленням деревини та виробництвом виробів з деревини, крім меблів» (код за КВЕД 20) на спрощеній системі оподаткування працюють 2050 юридичних осіб, тобто майже по 20,0% підприємств [3]. Проте спрощену систему врешті-решт залишили у новому Податковому кодексі майже без змін.

Негативним є те, що підприємствам забороняється відносити на валові витрати закупівлю у «спрощенців» товарів та послуг. Тобто вона фактично обкладатиметься податком на прибуток. Крім того, згідно з пропозицією Президента в остаточний текст кодексу також було внесено норму, яка дозволяє відносити на валові витрати оплату маркетингу, реклами, консалтингу від нерезидентів, якщо вони не перевищують 4,0% виторгу [4].

Що стосується податку на додану вартість, то у Кодексі запроваджено процедуру автоматичного відшкодування ПДВ, яка передбачає, що податок має бути повернуто компаніям у 23-денний термін з часу подання відповідної заявки. У разі затримки з поверненням ПДВ на відповідну установу буде накладено штраф в обсязі 120,0% від ставки рефінансування НБУ [1].

Із невчасним поверненням ПДВ, пов'язане завезення обладнання як інвестиційної складової. Для деревообробних підприємств, в яких на основні засоби припадає висока частка інвестицій, це перетворюється на величезну проблему. Тому завезення такого обладнання на територію країни слід здійснювати в режимі сприяння митному оформленню і без ПДВ, так як це відбувається у Білорусії. Слід було встановити такі митні тарифи, які б приваблювали до нас високі технології. Ідеальний варіант – це завозити їх взагалі без мита. Для деревообробних підприємств це питання стратегічної ваги. Адже за рівнем технічного оснащення вони залишилися на рівні 50-х рр., і потреба модернізації дуже гостра. Через хронічний брак бюджетних коштів розраховувати на державні інвестиції не доводиться. Іноземні ж інвестори, вибираючи країну для своїх капіталовкладень, будуть аналізувати, де менші ризики. У цьому списку в Україні – далеко не найкращі позиції. Отож, інвесторові необхідні додаткові переваги.

Можемо підкреслити, що позитивним, внаслідок змін щодо ПДВ, при поставках круглої сировини є те, що для переробників сировина стане дешевшою та доступнішою. Експорт круглої сировини взагалі слід було заборонити і постачати пиломатеріали в такому вигляді, в якому вони потрібні на ринку Європи або хоча б Азії чи Африки (перероблені, висушені, запаковані) та переробляли відходи, шляхом виготовлення пелет із тирси, стружки тощо, які користуються попитом у Європі.

Заборона експорту деревини в необробленому вигляді значно підвищила б привабливість інвестиційних проектів в Україні. Для цього необхідно лише вивчити досвід інших країн, які зважилися на цей крок. Так у країнах Балтії, частину деревини продають за максимальною ціною на аукціонах, а решту – за прямими контрактами з державою [4]. Їх, як і ціни в інших країнах, постійно відстежує влада і створює баланс вартості на внутрішньому ринку та опосередковано регулює обсяги експорту деревинних виробів. У Росії та Білорусії, експорт регулюють за допомогою квот і мита. Експортні мита на вивезення лісу становлять: Республіка Білорусь – 100 євро/м³, Російська Федерація – 50 євро/м³. У цивілізованому світі загальноприйнятою є практика, коли експортують тільки надлишки, тобто те, що не може використовувати місцева деревообробна та меблева промисловість.

Виходячи із глобальної конкуренції за інвестора, Україна повинна зробити ставку на розвиток виробництва у себе, в країні та

експорт продукції за кордон. Наприклад Німеччина обмежила в себе рубки і надолужує нестачу сировини за рахунок імпорту з Польщі. Сама ж Польща активно просуває свої вироби на німецький ринок [4]. Та щоб вітчизняні підприємства могли скористатися з цього і виходити на польський ринок, їм потрібна відповідна собівартість і впевненість, що вона раптово не зміниться протягом деякого часу. Тоді в країну надходитиме додаткова валюта, і виробники матимуть економічне підґрунтя, щоб працювати в Україні.

Негативний характер носитимуть наслідки від збільшення ставки збирання, це проявиться у зростанні кількості випадків самовільної заготівлі дров та деревини, особливо у гірських районах, де рівень добробуту населення значно нижчий ніж в інших регіонах, та доступ до інших джерел енергії є обмеженим або відсутнім.

Висновки. Таким чином, у податковому законодавстві України багато недопрацьованих моментів – зокрема занадто сильно зріс тиск на малий бізнес. Зовсім дрібних підприємств у сфері транспорту та освіти держава змушує переходити на загальну систему оподаткування, і для деревообробних підприємств вартість цих послуг через це зростає аж на 50,0%. Також найбільшою проблемою залишається повернення ПДВ, якої новий кодекс не вирішує. Увесь нині діючий механізм занадто недосконалий, а критерії, за якими держава повертає експортерам ПДВ в автоматичному режимі, для більшості з них нереалістичні.

Отже, дослідження проблем вдосконалення Податкової системи України для стимулювання розвитку економіки, стимулювання інноваційної та інвестиційної діяльності підприємств із оброблення деревини та виробництва виробів з деревини, крім меблів залишаються актуальними.

- 1.Податковий Кодекс України від 2 грудня 2010 р. №2755–3 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
- 2.Про затвердження Положення бухгалтерського обліку «Податкові різниці» від 21 лютого 2011 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
- 3.Державна податкова служба України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.sts.gov.ua/>.
- 4.Андросов К. Деревообробники про новий Податковий кодекс / К. Андросов // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.derevo.info/content/detail/5426>
- 5.Київ Post. Які податки платитимемо після нового року? / Post Kyiv // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kyivpost.ua/business/article/yaki-podatki-platitimemo-pislya-novogo-roku.html>.